

Kälarne **Nytt**

En tidning för Kälarnebygden årgång 15 nr 3
Aug 2019

Sommaren börjar närma sig sitt slut och vilken sommar vi har haft. Tänk vad mycket som hänt i bygden!

Den nya multiarenan, Ann-Marie Wallin-arenan har invigts. Och vi har fått läkare igen! *Redaktören*

Invigning av Ann-Marie Wallins arena

Den 22 augusti invigdes den nya multiarenan vid Kälarne skola.

Solen sken och det var många människor som hade samlats för att vara med om invigningen. Det var människor i alla åldrar, från förskolebarn till seniorer på dryga nittio. Reidar Otterbjörk, tidigare rektor vid Kälarne skola hälsade välkommen. Sedan följde tal av Sven-Åke Draxten som suttit med i arbetsgruppen.

Han passade också på att gratulera Jack Eriksson, Kälarne, som tagit VM-guld i tävling för islandshästar i Berlin och skytten David Sandelin, Håsjö, som vunnit Jägar-SM 2019.

Därefter följde tal av kommunalrådet Jörgen Persson som också överlämnade en krusbärsbuske till skolan med anledning av invigningen. Slutligen talade kyrkoherde

Denna tidning sponsras av **Kristin G Jonsson och Sven Jonsson**

Lennart Raswill som välsignade arenan och invigde den sedan genom att klippa ett band som hölls av tre ungdomar.

Ceremonin avslutades av rektor Eva Kvist som hälsade alla bara och personal välkomna in på arenan. Vilken fantastisk syn det var att sedan se alla dessa barn som sprang omkring och lekte inne på arenan. Senare bildade de en ring och gjorde "raketen". Några barn prövade på att hoppa i den nya längdhoppsgropen och verkade tycka att den fungerade bra.

Efter ceremonin bjöds alla besökare på kaffe, saft och kakor. Det var en riktig folkfest, stämningen var god, folk samtalande och var glada. Någon sade att stämningen påminde om "Karnevalen" på 1980-talet.

 Oddbjörn Ericsson

**Vi hälsar distriktsläkare Karin Hammarberg
Välkommen till Kälarne Hälsocentral!**

**Fr o m vecka 35 och varannan vecka framåt har vi
ordinarie läkare på plats i Kälarne**

Primärvården i Bräcke

Svenska kyrkan

Hällesjö-Håsjö församling

Sö	8/9	11.00	Hällesjö	Gudstjänst
Sö	15/9	11.00	Håsjö nya	Högmässa
On	25/9	14.00	Tallgläntan	Andakt
Sö	6/10	11.00	Håsjö nya	Högmässa
Sö	13/10	11.00	Hällesjö	Gudstjänst

On	23/10	14.00	Tallgläntan	Andakt
Sö	2/11	11.00	Ljungå	Allhelgona
Sö	2/11	16.00	Hällesjö	Allhelgona
Sö	2/11	18.00	Håsjö nya	Allhelgona

www.svenskakyrkan.se/hasjopastorat
0696-536 30

"äras den som äras bör"

Den eller de, som ordnade så att vi fick avnjuta en sjuvärdeles lunch på Restaurang Östjemten på Kälarnedagen, visst är dom värda att uppmärksammas och få ett tack för initiativet?! Så tycker jag och många med mig.

 Mariann Jönsson

Kälarne Jazz- & bluesklubb hösten 2019

20 sep	Violet Green (blues)	Hotell Östjemten
17 okt	Magnus Mårtensson (piano, humor)	Aulan
7 nov	Micke Mojo & Lena Ljung (Aretha Franklin-program)	Hotell Östjemten

Sluta fimpa i vattnet!

Det här är vad en fiskare från Kälarne hittade i en fisk han fångat i Ansjön!

Tre cigarettfimpar! Fiskarna äter fimparna och kan förstås inte smälta dem. Kanske blir fimparna och annat skräp, som t ex plast fiskarnas död.

Så sluta kasta era cigarettfimpar och annat skräp i vattnet eller på stranden! Fimpar ska kastas i soppåsen.

Redaktören

Puken och Hinrikfågeln

Utdrag ur artikel av Harald Eriksson, från Hucksjöåsen, i student- och hembygdsföreningen Jamtamots tidning **Jamtlands Tidning** 1/2000, med anledning av att Harald 1997 tilldelats Jamtamots Hederspris.

Hucksjöåsen har i alla tider legat tryggt i Skymundan (nej, det är inget lokalnamm, tok heller!) och i görlig mån befriad från tidens jäkt. Tron på det så kallade övernaturliga var mycket påtaglig i författarens barndom. men det oknyttas mustiga era började blekna bort redan under första världskriget 1914 - 1918. Det oknyttas trivdes inte med den tekniska utvecklingen och fastän många skumé ännu länge gled fram i sina gamla ättjor med vattentunnorna, så flyttade ändå gårdens tomte och vettran bort från de flesta av sina tillhåll.

Den outtröttlige Pucken som till exempel drog korn för korn ur grannens åker, eller tjuvmjölkade hans ko, var uppenbarligen redan utdöd och ingen visste längre riktigt hur man gjorde en. Synd så här i energikrisens skugga. Men det fanns företagare, som i bästa Gnosjöanda försökte, även om man var tveksam om resultatet, men *det* fick man inte vara!

Särskilt illa gick det för en man som med föraktfullt tvivel slängde iväg sitt efter konstens alla regler förfärdigade "trasnystan" med orden: "Äh, skit dra du!". Jag behöver inte framhålla följderna av detta obetänkta yttrande. Den mannens fortsatta liv förflöt helt i dyngans tecken och han ådrog sig även evig pina i ett presumtivt helvete!

En autentisk ögonvittnesskildring av en Puke, har jag från min farmors äldste bror "Bólen", född 1830, som i sin barndom såg en livs levande Puke. Den låg och vilade sig i ett ko-bås i sommarlagårn. I tron att mormor hade tappat nystanet där, böjde han sig ner för att ta upp det. Men då vaknade Puken till liv, rullade snabbt som fanken ned på mock-stocken som den sedan följde till dynggluggen där den hoppade ut på kasen och försvann. Detta är den enda trovärdiga uppgiften om Pucken som kommit författaren till kännedom. Förmodligen var arten alltid säll-

synt, då inga uppgifter om tätare populationer synes ha traderats.

Att kringgå Hinrikfågeln i detta sammanhang vore historieförfalskning, så vare mig detta fjärran. Min salig morfar med tio barn, beslöt vid detta antal att emigrera till Amerikat, sålde sitt fint upparbetade nybygge och höll auktion, men ångrade sig på brotrappan när hästskjutsen skulle inleda avresan: "Ve vet va ve ha, men ve vet int va ve få..."

Tack vare denna beslutsamhet blev han senare den förste att se och att *höra* Hinrikfågeln!

En stor svart fågel, som flög i skytteltrafik mellan Galberget på Måsjökogen och Silträberget på sörsia om Sövika sönnre ma Gimåa.

Hinrikfågeln, illustration av Lasse Åberg i boken Moltas recept, 1968.

Berörde morfar ropade ut sina barn på gården så alla fick se denna märkliga fågel som inte rörde på sina stora breda vingar, såg ut att vara av trä, och dånade som en flygmaskin! (Fast flygmaskinen var ju redan då inte riktigt uppfunnen.) Sitt namn fick den efter 'n Hinrik däri Sövika, som gärna låg i luven på käringa och vars avdöda ställe självfallet därför var tillhåll för allsköns oknytt.

Nåväl, min far som i likhet med min morfar aldrig söp men till råga på allt var en passionerad småviltjägare, beslöt sig för att skjuta Hinrikfågeln för att få klarhet i fallet. (Ornitologisk grundforskning.) Det var tidig höst, barmark, soligt, lugnt och fint. Tiken var ute efter hare. Far befann sig inne på en lägda vid Hinriks ödetorp, när en rejäl kvist knäcktes bakom hagen i närheten och något *tungt* dunsade till på lägdan framför honom. Ingenting syntes där men dunsandet fortsatte i en cirkel framför honom. Det föreföll som om något stort och tungt sprang i vid cirkel för att få upp fart. Ett tilltagande dån blev allt starkare och började stiga uppåt när dunkande slutade. Tiken kom från skogen och ställde sig vid hans ben med raggen på ända och morrade och skällde. Men ingenting syntes och luften var stilla medan dånnet blev gällare och allt efter det att det steg uppåt, för att till slut vina som

en sågklinga när den slutligen drog iväg mot Galberget!

Efter denna skakande upplevelse avbröt han jakten, svårt chockad. Han hade känt sig som borstad med elektriska borstar och drogs länge med svåra rysningar i nacken och ryggen.

Efteråt började han tappa håret i en bred rand från halsen och uppåt nacken. Håret kom visserligen tillbaka, men avfallet upprepades en gång till innan han med tiden blev flintskallig på vanligt folkavis. Den siste levande jag talat med - han blev sedan död på 1970-talet - som sett Hinrikfågeln var en äldre man på Sörbygden. Även Hinrikfågeln synes ha dött ut. Den var endemisk i södra delen av Hällesjö socken i området runt Holmarna, och avled utan att ens blivit rödlistad...

Broder Roger

Det här handlar om min bror Roger Wiberg, uppväxt på Övsjöbyn hos farmor Stina Wiberg, navet i vår familj. Hon hade fötterna på jorden och en massa humor. Det fanns mycket folk och många barn på byn vid den tiden och tillfällena att hitta på saker var oräkneliga. Enligt kusin Jim Salomonsson kände man igen

Jan ”Moltas” Eriksson, var också barnbarn till den i artikeln nämnde ”morfar”, Hans Hellgren, han som hade sett Hinrikfågeln.

I boken **Moltas recept** från 1968 berättar han om hur hans morfar beskrev fågeln som ett övernaturligt väsen. Den skulle ha varit enormt stor, ca tjugo meter mellan vingpetsarna. Den kom alltid en viss tid på kvällen och den flög alltid från norr till söder utan att röra på vingarna. Att det skulle ha varit en flygmaskin förnekade morfadern alltid bestämt.

 Oddbjörn Ericsson

Roger på att på sommaren hade han en röd toppluva och på vintern ingen mössa alls.

En del av tidens nöjen var att spela hartsfiol, vilket inte uppskattades av alla, men det var förmodligen det som var själva spänningen och hela nöjet. En gång blev han haffad innan han kommit till själva ”brottsplatsen” där de andra stod och väntade. En annan gång spelade man för

Roger Wiberg och författaren

grannen "lill-Gunnar". Med spänning stod man och väntade på att lyset skulle släckas och att Gunnar skulle rusa ut. När lyset släcktes stod ungarna beredda att ta på sjappen. På åkern stod en hage som de måste klättra över för att ta sig därifrån. Tyvärr gjorde dom det samtidigt vilket gjorde att halva hagen rasade samman. Se'n var det nog bästa att hålla sig borta ett tag. Barnen hade också en saloon en bit före "ågrubba". Dit måste man ta sig med båt. Där spelade man om pengar. Egenhändigt tillverkade förstås. Livet var nog ganska fritt för barnen och sträckte sig områdesmässigt över hela byn och lite till. En gång undrade en förälder om någon visste vart ungarna höll hus och fick till svar: Ja, sist vi såg dom höll dom på att reta oxen åt'n Albert. En historia som också brukar berättas i slakten är när kusin Jim givit farmor en

flaska med symaskinsolja till julklapp. Min bror tyckte nog att flaskan såg aptitlig ut och antog att innehållet var likadant. Kommentaren efter avsmakandes var: Faan, tyjje int' alls om'e.

En annan historia är när faster Stina-Märta ifrån balkongen på föreningshuset såg sin unge brorson sittande i publiken pomaderad och glänsande av fett i håret. Roger tyckte att han var fin. Det tyckte inte faster Stina-Märta som ledde hem honom till farmor. Barn har ju alltid velat vara mer vuxna än vad vuxna ansett lämpligt. Farmor tyckte att hennes döttrar Stina-Märta och Sonja körde lite väl mycket med Roger och uppmanade honom att inte låta sig behandlas hur som helst. "Låt dom hålla på, dom slutar väl nå'n gång" var det lakoniska svaret. Ibland tyckte farmor att Roger och hon skulle äta något riktigt gott, då blev det klimpvälling som de tyckte mycket om. Roger gick i skolan i 7 år. 1:a och 7:e året i Kälarne. Åren däremellan i Västanede. Lärare var Stina Jonsson samt Lennart Orehag och hustrun Rode. Lennart Orehag blev sedermera generaldirektör vid Skolöverstyrelsen samt landshövding i Skaraborgs län. Stina Jonsson fick erfara hur det var att ha Roger i klassen. På den tiden gick man i skolan på lördagar. Många hade inte badrum hemma så man

fick duscha på skolan. Gruff uppstod i duschrummet mellan Roger och en klasskamrat. Antagonisten försvann ut därifrån medan Roger fyllde en hink med vatten för att invänta tillfälle att ge tillbaka. Dörren öppnades, innehållet i hinken slängdes. En röst hördes ”men Roger vad gör du?” Det var lärarinnan Stina Jonsson som fick allt vatten över sig. Roger blev inte svaret skyldig. ”Va ska ni stå den för då?” Han tyckte alltså inte att han gjort något fel, utan det var hon som stod på fel ställe. Följden blev kvarsittning.

När Roger blev något äldre var det vanligt att han spelade rams med ”gubban” på byn. Jag antar att hans ”gubbar” var samma personer som pappa kallade ”pojkan”. Allt är ju relativt. Man samlades vid posten på fredag kväll för att invänta bussen som kom med tidningen och sedan gick man till Nisse Salomonsson för att spela kort. Roliga kvällar tyckte Roger. Se’n kom bridgen in i hans liv och som hans spelar än. Då som nu spelar han på sommaren med Kjell Eriksson. Det fanns många bridgeklubbar i Rogers ungdom. Man kunde spela 4-5 kvällar i veckan om man ville. Kjell Eriksson minns hur Roger och han spelade något som heter ”barometern” och som räckte en hel dag. De vann och fick var sin ryggsäck. Ibland spelade de hemma hos Tora och

Sixten Westberg i Västane.

Roger bildade familj tillsammans med Maggan på 60-talet och bor i Vällingby. Roger och Maggans son Micke gick på Spånga djurgymnasium och efter mycket tjat fick han låna hem en kanin under sommaren. Tjat lönar sig ibland och han fick ta hem kaninen under förutsättning att det var en hane. Det visade sig vara en mycket dräktig hona, så när färden till Övsjö skulle gå av stapeln var det bara att ta med hela familjen kanin. Sonen Per berättar: Mamma och jag stod ute på gården och pratade när plötsligt mamma kanin kom farandes me pappa hack i häl med en fiskehåv i högsta hugg för att fånga in rymlingen. Hon hade blivit skrämmd av några katter och grävt sig ur buren. Eftersom det var Stromboli-kväll så var kaninjakt inte det som stod på programmet. Ordningen lade sig så småningom, men det blev ett roligt minne att lägga till andra minnen som förgyller livet. Behöver jag tillägga att jag tycker mycket om min bror.

Om någon undrar vilken tidsperiod det gäller kan jag tillägga att Roger är född 1944. Han har alltid varit hembygden trogen och varje sommar åker han till huset i ”gropa”, spelar bridge med Kjell Eriksson och bidrar till den allmänna trevnaden.

 Karin Viberg

Från Norwich till Ösjön

Jag träffar Jessicka Nilsson, som har köpt en stuga i Ösjön. Hon är född och upp-
vuxen i Kälarne, men nu bosatt i Norwich
i östra England.

Jessicka arbetar som översättare av do-
kument av olika slag, från engelska och
danska till svenska och från svenska och
danska till engelska. Det kan vara allt
ifrån årsrapporter, avtal och policys till
marknadsföringsmaterial för kosmetik,
turism och fruktdrycker.

Sedan Jessicka började som översättare
2016 har hon arbetat i sin bostad, ett ar-
betssätt som passar henne bra, oavsett om
hon befunnit sig i Norwich, Spanien eller
Kälarne.

- ”Men hur hamnade du i Norwich?”,
frågar jag.

1997 bestämde sig Jessicka för att åka till
England för att lära sig engelska. Under
en månad bodde hon på Svenska Sjö-
manskyrkan, där hon också lärde känna
Birgitta Binnegård, från Hammarstrand.
Hon sökte jobb som volontär i Sjömans-
kyrkan och arbetade i deras vandrarhem
under ett år. Därefter arbetade hon på en
pub, där hon träffade sin blivande pojk-
vän, men kom sedan att arbeta på Hur-
tigrutten som reseplanerare under tre år.

2004 flyttade paret till Norwich där de tog
över en egen pub som de drev till 2010.
Förhållandet tog slut och eftersom Jessic-
ka trivdes bra i Norwich bestämde hon
sig för att stanna kvar där. Staden har lite
”Östersundskänsla” över sig tycker Jes-
sicka, innerstaden är liten, äldre typ av
bebyggelse, trånga gator. Hon arbetade ett
år som kontorschef i ett företag som pro-
ducerade videofilmer, nästan ett år som
säljare i ett vinföretag och nästan fyra år
hos ett företag som bland annat sålde be-
kämpningsmedel för jordbruket. Där an-
svarade hon först för att alla etiketter var

korrekta och så småningom producerade hon också etiketterna. Hon hjälpte också till med lite översättningar.

Men hon kände att hon ville något mer och hon hade ju faktiskt kommit till England för att lära sig engelska och började därför studera och har nu en universitetsexamen i engelska språket och litteraturen. 2016 började hon arbeta som översättare. Det var ett hårt arbete att skaffa kunder, men efter cirka åtta månader kände hon att det började rulla och sedan dess har det gått bra. Jessicka kan nu vara i Sverige oftare och mer.

- ”och Ösjön?”, säger jag.
- ”Jag har alltid varit i Ösjön och Ösjön har alltid haft en plats i mitt hjärta”, säger Jessicka.

Jessickas farfar Ville Nilsson kom från Ösjön. Gården Väst på Näset blev familjens fritidsparadis. Tillsammans med sina föräldrar Anders Nilsson och Monicka Perman, farmor Ester Nilsson och övrig släkt har Jessicka tillbringat många lyckliga stunder där. Hon fick så småningom

möjlighet att köpa en stuga på mark som tidigare tillhört Näset. Hon håller nu på och renoverar och tänker ha stugan som en bas att utgå från, något som är hennes egen plats på jorden. Så oavsett hur det blir med Brexit har Jessicka sin stuga i Ösjön.

 Oddbjörn Ericsson

NORDEN BIO Program

8 sep 15.00 Toy Stories 4
8 sep 18.30 Once upon a time in
Hollywood
15 sep 18.30 Hasse & Tage
22 sep 18.30 Downton Abbey

29 sep 15.00 Playmobil: The Movie

29 sep 18.30 Rambo 5

Pris: 80:- då inget annat anges!

70 :- vid visning av barnfilm kl.15:00

<http://www.bioguiden.se/biografer.aspx>

och/eller kalarneik.se under Norden bio

Nyinflyttade på Eriksberg, Parken.

I hela mitt liv har jag åkt vägen från Ösjön till Kälarne och då har jag passerat Eriksberg på Parken. Där bodde först Erik Johansson med familj, sedan Kurt Hagströms och Kalle Anderssons och sedan var huset tomt en tid. Men så bodde någon där igen, inte hela tiden, men då och då. Vi hörde att det var någon som köpt gården som fritidsboende. Och nu ser det ut som det bor en familj där permanent, så jag bestämde mig för att ta kontakt med dem för att höra om jag fick göra en liten intervju.

Jag träffade Peter och Sofie Ahlsved och döttrarna Evelia, 8 år och Ewelin, 6 år hemma på Eriksberg. De köpte huset 2016 som fritidsboende och flyttade hit i våras. Det var på grund av att Sofies mamma, Mona Rylander bor i Kälarne som de sökte ett hus i det här området. Peter är uppvuxen i Sollentuna, Stockholm och Sofie i Stocklunda, Häggenås. Peter arbetar åt Svevia i Sundsvall och ligger ute på jobb under veckorna och Sofie är undersköterska. Flickorna ska börja skolan i Kälarne, Evelia i åk 2 och Ewelin i förskoleklass. Och snart ska familjen få tillökning.

 Oddbjörn Ericsson

Uthyres

Villa på 3 rum och kök uthyres.

Nyrenoverad, modernt, 80 meter till sjön i Svedje, Västanede.

Telefon 070-659 99 31 Sune Erixon, Svedje 175, 844 97 Kälarne

👉 👉 👉 Stöd bygdens tidning, bli sponsor!

Arbetet med tidningen KälarneNytt samt distributionen sker helt ideellt, men vi har kostnader för tryckning. För att hjälpa till kan vem som helst sponsra ett nummer av tidningen och få sitt namn eller företagets namn på första sidan som sponsor av tidningen. Kostnaden för att bli sponsor är 1500 kronor.

Hjälp bygden och hjälp oss att finansiera ett nummer av KälarneNytt!

Ring Oddbjörn Ericsson 070-364 81 05 eller maila biod.ericsson@telia.com

Michael Löfgren

Medlemsinfo Kälarnebygdens förening: Bankgiro 5404-9606

Genom att vara medlem stöder Du föreningens ambitioner att verka för en positiv utveckling för Kälarnebygdens invånare, företag och föreningar. För att bli medlem betalar Du/Ni en engångsinsats och en årlig medlemsavgift.

	Enskild	Familj	Förening	Företag
Insats (engångs-)	50 kr	100 kr	100 kr	500 kr
Årlig medlemsavgift	100 kr	100 kr	100 kr	200 kr

Annonspriser KälarneNytt:

Helsida 1000 kr, halvsida 500 kr, kvartssida 250 kr, tredjedels sida 330 kr

Se tidningsbilder i färg och läs KälarneNytt på kalarnenytt.se

Nästa nummer av KälarneNytt, nr 4-19 utkommer ca 25/10, manusstopp 18/10.

Redaktör Oddbjörn Ericsson, 070-364 81 05, biod.ericsson@telia.com

Ordförande i Kälarnebygdens förening: Michael Löfgren, 070-666 56 74
eller 0696-403 01 (hem), e-post michael.lofgren@poles.se